

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2020 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie z powództwa A. T. przeciwko U. Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oddalił powództwo, nie obciążając powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie to zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych:

16 grudnia 2011 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w sprawie II Nc 1488/11 nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał pozwanym M. T. i A. T., aby zapłacili solidarnie na rzecz Banku (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 19 758,32 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 września 2008 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 271,38 zł z tytułu kosztów procesu. Nakaz zapłaty stał się prawomocny od dnia 26 stycznia 2012 roku. Tytuł egzekucyjny został opatrzony klauzulą wykonalności w dniu 13 lutego 2012 roku.

15 czerwca 2012 roku wierzyciel – Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. złożył wniosek egzekucyjny dotyczący obowiązku M. i A. T. stwierdzonego nakazem zapłaty wydanym w sprawie II Nc 1488/11 z dnia 16 grudnia 2011 roku do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K.. Postępowanie to zawisło i toczyło się za sygnaturą akt Km 1278/12. W jego toku doszło do wyegzekwowania do dłużników i przekazania na rzecz wierzyciela następujących kwot: w dniu 13 września 2012 roku - 114,28 zł oraz w dniu 30 listopada 2012 roku - 123,65 zł, które to kwoty zostały zaksięgowane na poczet kosztów procesu. W związku ze zbiegiem egzekucji do wynagrodzenia za pracę M. T., na mocy postanowienia komornika sądowego A. K. z dnia 18 marca 2013 roku akta sprawy egzekucyjnej zostały przekazane do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. P..

W kancelarii Komornika Sądowego A. P. postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie w/w tytułu wykonawczego – w tym przeciwko powodowi A. T. - zawisło (jako kontynuacja postępowania w sprawie Km 1278/12) za sygnaturą akt Km 5254/12. W jego toku doszło do wyegzekwowania i przekazania na rzecz wierzyciela łącznej kwoty 4 759,55 zł. Na kwotę tę złożyły się: kwota 33,45 zł zaksięgowana na koszty procesu, kwota 260,66 zł zaksięgowana na poczet kosztów poprzedniej egzekucji oraz kwota 4 465,44 zł z tytułu odsetek ustawowych od należności głównej. Postępowanie egzekucyjne w przedmiotowej sprawie zostało umorzone na wniosek wierzyciela postanowieniem z dnia 25 stycznia 2017 roku.

Postanowieniem z dnia 20 marca 2019 roku wydanym w sprawie II 1 Co 1272/19 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi nadał spornemu tytułowi wykonawczemu klauzulę wykonalności na rzecz U. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. – przeciwko A. T..

23 kwietnia 2019 roku wierzyciel – (...) w W. złożył wniosek egzekucyjny dotyczący obowiązku A. T. stwierdzonego powyżej opisanym tytułem wykonawczym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa M. G.. Postępowanie to zawisło za sygnaturą akt Km 2347/19. We wniosku egzekucyjnym wierzyciel wniósł o wyegzekwowanie na jego rzecz od dłużnika następujących kwot: 9 954,48 zł tytułem należności głównej, 9 803,84 zł tytułem kapitału bezodsetkowego, 187 zł tytułem kosztu nadania klauzuli wykonalności, 13 973,08 zł tytułem odsetek wierzyciela pierwotnego, 2 231,84 zł tytułem odsetek za okres od dnia 26 stycznia 2016 roku do dnia 9 kwietnia 2019 roku oraz dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia 10 kwietnia 2019 roku do dnia zapłaty. Postępowanie egzekucyjne w przedmiotowej sprawie pozostaje czynnym, choć jest ono zawieszona na mocy postanowienia tutejszego Sądu z dnia 3 czerwca 2019 roku, wydanego w trybie zabezpieczenia powództwa. W jego toku doszło do wyegzekwowania na rzecz wierzyciela od dłużnika w dniu 14 czerwca 2019 roku jedynie kwot: 187 zł

zaksięgowanych na poczet kosztów nadania klauzuli wykonalności oraz 266,84 zł zaksięgowanych na poczet kosztów zastępstwa prawnego w egzekucji.

Sąd Rejonowy podniósł, że ustalając stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd pominął złożone przez powoda wraz z pozwem dowody wpłaty różnych kwot na rzecz Banku (...) S.A., gdyż pochodziły one sprzed dnia wydania spornego nakazu zapłaty – a mianowicie okresu czasu od stycznia 2008 roku do maja 2011 roku, albo stanowiły potwierdzenia wpłaty prowizji. Jako dotyczące okresu sprzed wydania spornego tytułu wykonawczego, dokumenty te nie mogły stanowić skutecznego zarzutu, na którym oparto powództwo opisane w treści art. 840 k.p.c.

W okolicznościach faktycznych sprawy Sąd I instancji uznał powództwo oparte na zarzucie przedawnienia roszczeń za całkowicie niezasadne. Zgodnie z art. 125 k.c., roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat sześciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. W tej sprawie wystąpił upływ długiego czasu od wydania orzeczenia. Pozwany wykazał jednak, iż przerywał jego bieg i to wielokrotnie w skutek składania kolejnych wniosków o wszczęcie postępowań egzekucyjnych w sprawach Km 1278/12 – kontynuowane jako Km 5254/12 oraz Km 2347/19, a także na skutek złożenia przez pozwanego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w sprawie II 1 Co 1272/19. Przedawnieniu nie uległa również żadna część odsetek ustawowych, które stanowiąc należności okresowe należne w przyszłości – w rozumieniu art. 125 § 1 k.c., przedawniają się w terminie trzyletnim. Odsetkami takimi są odsetki należne po uprawomocnieniu się tytułu egzekucyjnego. Pomiędzy zakończeniem postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 5254/12, a złożeniem wniosku w sprawie II 1 Co 1272/19 i kolejno – wszczęciem postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 2347/19 – brak jest możliwości stwierdzenia upływu co najmniej trzyletniego okresu.

Za niezasadne uznano również powództwo złożone w przedmiotowej sprawie w zakresie w jakim dotyczyło ono wyegzekwowanych już kosztów postępowania w sprawie II Nc 1488/11 oraz wyegzekwowanej już części odsetek ustawowych od należności głównej. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy istnieje potencjalna możliwość jego przymusowej realizacji, a ta odpada w sytuacji wyegzekwowania przez komornika sądowego części (całości) roszczenia opisanego w tytule wykonawczym.

Nie było również podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności – nawet w części – z uwagi na fakt spełnienia przez dłużnika (powoda) świadczenia wynikającego ze spornego tytułu wykonawczego przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 2347/19, w tym w toku wcześniej prowadzonych na jego postawie postępowań egzekucyjnych. Jak bowiem wynika z analizy treści wniosku egzekucyjnego złożonego przez pozwanego w sprawie Km 2347/19, domaga się on w nim od powoda łącznej kwoty 35 963,24 zł. Analiza treści tytułu wykonawczego i sposób jego sformułowania pozwoliła Sądowi Rejonowemu na przyjęcie, że na jego podstawie wierzyciel mógłby się domagać świadczenia w łącznej kwocie 37 562,94 zł.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c.

Apelację od opisanego orzeczenia złoży powód, zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia tj.:

1. art. 148¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. polegającą na stwierdzeniu, iż:

a) całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych przez pozwanego i powoda pozwoliły na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym a sprawa nie wymaga przeprowadzenia rozprawy i uzupełnienia postępowania dowodowego, podczas gdy nie zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy, w tym w zakresie spełnienia przez powoda świadczenia do kwoty 4 759,55 zł, a pozwany w toku egzekucji komorniczej prowadzonej na jego wniosek przez Komornika Sądowego M. G.

w sprawie o sygnaturze akt Km 2347/19 dochodzi zawyżonej kwoty wierzytelności, z pominięciem już dokonanych wpłat w kwocie 4 759,55 zł, w tym 4 465,44 zł z tytułu odsetek ustawowych, zaś sąd z urzędu, w innym postępowaniu o sygnaturze akt II 1 Co 836/20 dopiero okoliczności te wyjaśnia,

b) bezzasadnym odrzuceniu dowodów spełnienia świadczenia w postaci potwierdzeń przelewów na kwotę 7 000 zł, podczas gdy sąd powinien w niniejszym postępowaniu zbadać czy roszczenie objęte nakazem zapłaty zostało ustalone w sposób prawidłowy, zwłaszcza że w postępowaniu nakazowym powód nie mógł podnieść zarzutu spełnienia świadczenia,

2. art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. polegający na nieprawidłowym stwierdzeniu, iż:

a) dług wobec pierwotnego wierzyciela wynosił 19 758,32 zł, podczas gdy, w rzeczywistości wynosił on 12 758,32 zł, ponieważ powód jako poręczyciel spłacał dług za dłużniczkę, czego nie uwzględnił pierwotny wierzyciel w postępowaniu nakazowym,

b) roszczenie objęte tytułem wykonawczym nie zostało spełnione w całości ani w części, podczas gdy w toku egzekucji uprzednio prowadzonych między innymi w sprawie Km 5254/13 przez Komornika Sądowego K. S., wyegzekwowano od powoda i jego żony kwotę 4 759, 55 zł, w tym 4 465,44 zł odsetek, zaś wierzyciel-pozwany, jak wynika to z akt komorniczych Km 2347/19 Komornika Sądowego M. G., dochodzi od powoda kwot obejmujących należność główną oraz odsetki w całości, z pominięciem już wyegzekwowanych kwot, choć w tym zakresie zobowiązanie to wygasło,

3. art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. polegający na dochodzeniu ode mnie odsetek w zawyżonej wysokości, co wynika z akt komorniczych;

4. art. 840 § 1 punkt 1 k.p.c. polegający na nieskutecznym nabyciu przez pozwanego wierzytelności, gdyż nie wykazano indywidualnego nabycia długu i jego wysokości od poprzedniego wierzyciela;

II. naruszenie prawa materialnego poprzez jego błędną wykładnię tj.;

1. art. 123 § 1 pkt. 1 w zw. z art. 125 § 1 k.c. polegającą na stwierdzeniu, iż zobowiązanie objęte przedmiotowym nakazem zapłaty nie uległo przedawnieniu, choć uległa przedawnieniu możliwość dochodzenia świadczenia obejmującego odsetki ustawowe za opóźnienie, gdyż postanowienie o umorzeniu egzekucji z dnia 25 stycznia 2017 r - nie może odnosić skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia wobec aktualnego wierzyciela;

III. nierozpoznanie istoty sprawy polegające na odstąpieniu od przeprowadzenia rozprawy, postępowania dowodowego, wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, które mogły skutkować uwzględnieniem powództwa i zbadania czy zobowiązanie wygasło choćby w części.

W oparciu o zarzuty skarżący wniósł o pozbawienie tytułu wykonawczego objętego powództwem wykonalności w całości albo w części ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie do ponownego rozpoznania.

Nadto skarżący wniósł o dopuszczenie dowodu z postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi Sekcja Egzekucyjna w II Wydziale Cywilnym z dnia 28 kwietnia 2020 r w sprawie II 1 Co 836/20 celem wykazania, iż sąd nie wyjaśnił istotnych okoliczności sprawy, gdyż świadczenie zostało spełnione częściowo czego wierzyciel nie uwzględnił.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Podstawa faktyczna orzeczenia została prawidłowo ustalona przez Sąd Rejonowy. Z tego względu Sąd odwoławczy przyjmuje stan faktyczny ustalony w I instancji za własny.

Za nietrafny należało uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie niewłaściwej oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Zgodnie z treścią przepisu sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Takiej oceny dokonał Sąd I instancji. Nie jest przy tym prawdą, że Sąd ten pominął ściągnięcie od skarżącego kwoty 4 759,55 zł (okoliczność tę uwzględniono w stanie faktycznym). Natomiast w przypadku przelewów na łączną kwotę 7 000 zł, Sąd Rejonowy precyzyjnie i trafnie wskazał przyczyny uznania tych wpłat, dokonanych przed powstaniem tytułu egzekucyjnego, za obojętne dla rozstrzygnięcia.

Formułując zarzut naruszenia art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący nie wziął pod uwagę okoliczności, że podważy tytuł egzekucyjny będący orzeczeniem sądu. W niniejszym postępowaniu nie możliwości sprawdzenia prawidłowości zasądzenia świadczenia, gdyż w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie bada się zasadności roszczenia objętego tytułem wykonawczym, będącym orzeczeniem sądu. Okoliczność tę skarżący mógł podnosić wyłącznie w toku procesu, który zakończył się wydaniem nakazu zapłaty przez wniesienie zarzutów. Celem powództwa przeciwegzekucyjnego nie jest ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. Nie stanowi ono nadzwyczajnego środka prawnego. W związku z tym, na podstawie przepisu art. 840 k.p.c., nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia (wyr. SN z 12.12.1972 r., II PR 372/72, OSPiKA 1973, Nr 11, poz. 222).

Skarżący bezzasadnie oczekiwał pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w zakresie kwot wcześniej wyegzekwowanych. Jak słusznie wyjaśnił Sąd Rejonowy, w sytuacji skutecznego wyegzekwowania części roszczenia objętego tytułem wykonawczym, jak choćby kwoty 4 759,55 zł w sprawie Km 5254/13, odpada podstawa powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c., bowiem powództwo to ma na celu uniemożliwić przeprowadzenie potencjalnej egzekucji komorniczej. Z tego względu, jeżeli zobowiązanie w wyniku egzekucji zostanie zrealizowane w części, wykonalność tytułu wykonawczego wygasa w odpowiadającym mu zakresie i powoduje, że powództwo opozycyjne jest w tej części niezasadne (por. wyr. SN z: 17.11.1988 r., I CR 255/88, L.; 14.5.2010 r., II CSK 592/09, L.; 30.5.2014 r., II CSK 679/13, L. i 12.2.2015 r., IV CSK 272/14, L.).

Skarżący w sposób całkowicie gołosłowny zaprzecza zdarzeniu przejścia obowiązku stwierdzonego w tytule egzekucyjnym przy nadawaniu klauzuli wykonalności. Nowy wierzyciel nabył wierzytelność w stanie wynikającym z tytułu egzekucyjnego, który na tamten moment nie był w całości zrealizowany.

Nie ma racji skarżący, że doszło do naruszenia art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 125 § 1 k.c. wobec umorzenia poprzedniego postępowania egzekucyjnego. Trzeba podkreślić, że co do zasady, umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje, że bieg terminu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym przewidziany w art. 125 k.c., zgodnie z art. 124 k.c., rozpoczyna się na nowo. Wyjątek stanowi umorzenie postępowania z mocy samego prawa na skutek bezczynności wierzyciela (art. 823 k.p.c.). Podobnie nabywca wierzytelności nie może skorzystać z uprawnienia banku, który egzekwował należności na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego. W niniejszej sprawie było inaczej. Wprawdzie pierwotnym wierzycielem był bank, ale egzekucja była prowadzona na podstawie zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nakazu zapłaty. W przypadku przelewu wierzytelności cesjonariusz wchodzi w sytuację prawną cedenta, w związku z czym przysługują mu wszelkie prawa związane z nabytą wierzytelnością jakie przysługiwały cedentowi wobec dłużnika. Ma to oczywiście skutek także w odniesieniu do czynności z którymi ustawa wiąże skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia. Z tej przyczyny Sąd odwoławczy aprobuje stanowisko Sądu Rejonowego, który wskazał czynności przerywające bieg przedawnienia.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że doszło do naruszenia art. 148¹ § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy dysponował stosownymi dokumentami i wyraźnymi stanowiskami stron, a więc mógł wyrokować na posiedzeniu niejawnym.

W każdym razie skarżący nie wykazał, że rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym stanowiło uchybienie, które miało wpływ na rozstrzygnięcie. W tym kontekście trzeba również odnieść się do postanowienia z dnia 28 kwietnia 2020 roku, które załączono do apelacji. Postanowienie to wskazuje na wadliwość wniosku egzekucyjnego (tego zakresu dotyczy polecenie wydane w trybie art. 759 § 2 k.p.c.), a nie tytułu wykonawczego. Tymczasem powództwo przeciwegzekucyjne nastawione jest na wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Z tego względu omawiane postanowienie nie mogło mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i podlegało pominięciu (art. 235¹ § 1 pkt. 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w myśl art. 102 k.p.c. nie obciążając powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu, mając na uwadze iż jest osobą w podeszłym wieku, schorowaną i znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej, która legła u podstaw zwolnienia powoda od kosztów sądowych i która ostatecznie zakończyła się ogłoszeniem przez powoda upadłości konsumenckiej postanowieniem Sądu z dnia 1.04.2021 r. wydanym w sprawie XIV GU 94/21 (przy okazji warto dodać, że ogłoszenie upadłości nie wpływało na niniejsze postępowanie, gdyż postępowanie to nie dotyczy masy upadłości, istnieje już tytuł wykonawczy, którego upadłość nie niweczy). Także zagadnienia stanowiące przedmiot postępowania należą do skomplikowanych. Powód mógł mieć subiektywne przekonanie o słuszności stanowiska, gdyż tytuł egzekucyjny powstał wiele lat temu, toczyły się częściowo skuteczne postępowania egzekucyjne, które utrudniły ustalenie stanu zobowiązań.